

Lietuvos Respublikos Seimo
Socialinių reikalų ir darbo komitetui

2021-05-20 Nr. S-039

socrdakt@lrs.lt

DĖL UŽIMTUMO ĮSTATYMO PROJEKTO REG NR. XIVP-498

Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 5¹, 25, 35, 41, 42, 43 ir 48¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto, reg. Nr. XIVP-498 (toliau – Įstatymo projektas) 2 str. 3 dalis numato pakeisti Užimtumo įstatymo 25 straipsnio 16 punktą ir jį išdėstyti taip: „16) užimti asmenys, kuriems Lietuvos Respublikos darbo kodekso 47 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytu atveju buvo paskelbta prastova **ne mažiau kaip 75 darbo dienas (ne mažiau kaip 600 darbo valandų) per pirmuosius 6 kalendorinius mėnesius nuo Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskelbtos ekstremaliosios situacijos ir karantino paskelbimo dienos, kurių darbdaviams jų darbo vietoms išlaikyti buvo mokama šio įstatymo 41 straipsnio 2¹ dalyje nurodyta subsidija darbo užmokesčiui ir kurių darbdavys neatleido.**“, t.y. šiuo teisiniu reguliavimu nustatomas minimalus 75 darbo dienų (600 darbo valandų) prastovoje laikas, kuriam esant, darbuotojai galėtų gauti subsidiją po prastovų, jei darbdavys jų neatleido.

Lietuvos keleivių vežimo asociacija (toliau – Asociacija) išnagrinėjo šią nuostatą ir su apgailestavimu konstatuoja, kad vienas iš labiausiai pandemijos paveiktų keleivių vežimo veiklos¹ sektoriuje dirbančių įmonių darbuotojai **šia paramos forma negalės pasinaudoti.**

Keleivių vežėjai nuo pat pandemijos pradžios elgėsi socialiai atsakingai, sąžiningai siekė išlaikyti darbuotojus, todėl, net ir sumažėjus darbų apimtims, sudarė sąlygas darbuotojams dirbti keičiantis (rotuojant) su tais, kurie yra prastovose.

Pažymėtina, kad antrojo karantino metu (lapkričio – vasario mėnesiais), keleivių vežimo veikla, sumažėjus keleivių skaičiui dėl sudėtingos pandeminės situacijos ir Vyriausybei ribojant judėjimą tarp savivaldybių, susitraukė (krito) skirtinguose veiklos segmentuose nuo 30 iki 70 proc., tačiau įmonės veiklos nesustabdė, elgėsi socialiai atsakingai, tarėsi su darbuotojais dėl kasmetinių atostogų suteikimo ir, kaip minėta, rotavo darbuotojus, kad jie galėtų dirbti ir būti prastovose pasikeisdami, tokiu būdu sumažindami laiką prastovose iki 25 darbo dienų (vidutiniškai).

Jei nebūtų išleista atostogų ir rotuojama, tai darbuotojų, kurie buvo prastovose ne mažiau kaip 75 darbo dienas būtų proporcingai sumažėjusioms darbų apimtims, tačiau dabar tokių darbuotojų įmonėse bus mažai arba visai nebus. Pavyzdžiui, jei įmonėje, kurioje tiesiogiai su paslaugų teikimu dirba 300 darbuotojų, darbų apimtims nuo antrojo karantino pradžios sumažėjus 30 proc., tai prastovose visas 75 darbo dienas (beveik 4 mėnesius per pusmetį) būtų buvę 100 darbuotojų, tačiau, jei 100 darbuotojų prastovose buvo 1,5 mėn., (per 6 karantino mėnesius), o 200 dirbo, po to atitinkamai keitėsi, tai visi 300 darbuotojų prastovose bus buvę tik 1,5 mėnesio, o, įvertinus suteiktas atostogas, vidutiniškai tik apie 25 darbo dienas, t.y. nebus nė vieno darbuotojo, kuris prastovose būtų buvęs 75 darbo dienas. Asociacijos nuomone, tai būtų neteisinga sąžiningų ir socialiai atsakingų įmonių darbuotojų atžvilgiu.

¹ EIM ir SADM [2020-12-30 įsakymas Nr. 4-1171/A1-1301](#) „Dėl karantino metu ribojamų ir netiesiogiai ribojamų ūkinių veiklų sąrašo patvirtinimo“

Atkreiptinas dėmesys, kad tokia padėtis galėjo susidaryti ir kituose nuo pandemijos nukentėjusiuose ūkinės veikos sektoriuose, kurių veikla nebuvo sustabdyta, tačiau dėl vartotojų poreikių pasikeitimo tokių įmonių veikla susitraukė.

Taip pat, Asociacijos nuomone, subsidijas po prastovų mokėti tik vieną mėnesį, o prastovų subsidijas tęsti tik 3 mėnesius iki 2021-09-30 yra per trumpi laikotarpiai, todėl tikslinga juos ilginti, nes antras karantinas buvo dvigubai ilgesnis už pirmą ir įmonės patyrė gerokai didesnę neigiamą poveikį nei pirmojo karantino metu.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlome:

1. Nustatyti **ne mažesnę kaip 25 darbo dienų (200 darbo valandų) prastovų laikotarpį**, jei darbuotojas nebuvo atleistas ir Įstatymo projekto 2 str. 3 dalį išdėstyti taip:

„16) užimti asmenys, kuriems Lietuvos Respublikos darbo kodekso 47 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyto atveju buvo paskelbta prastova ne mažiau kaip **25 ~~75~~ darbo dienas** (ne mažiau kaip **200 ~~600~~ darbo valandų**) per pirmuosius 6 kalendorinius mėnesius nuo Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskelbtos ekstremaliosios situacijos ir karantino paskelbimo dienos, kurių darbdaviams jų darbo vietoms išlaikyti buvo mokama šio įstatymo 41 straipsnio 2¹ dalyje nurodyta subsidija darbo užmokesčiui ir kurių darbdavys neatleido.“.

2. **Subsidiją po prastovų mokėti 3 mėnesius** ir Įstatymo projekto 4 straipsnio 4 dalyje siūlomo keisti Užimtumo įstatymo 41 straipsnio 2⁴ punkto pirmą sakinį išdėstyti taip:

„2⁴. Darbdaviams, kuriems šio straipsnio 2¹ dalyje nurodytos subsidijos mokėjimas buvo nutrauktas šio straipsnio 5¹ dalies 1 punkte nustatyto atveju, išlaikantiems darbo vietas šio įstatymo 25 straipsnio 16 punkte nurodytiems užimtiems asmenims, šioje dalyje nustatyta tvarka skiriama ir **tris mėnesius ~~vieną mėnesį~~** mokama subsidija darbo užmokesčiui.“.

3. **Prastovų subsidiją mokėti iki 2021-12-31 d.** ir Įstatymo projekto 5 straipsnyje siūlomo naujos redakcijos Užimtumo įstatymo 42 straipsnio 3 dalies 5 punktą išdėstyti taip:

„5) iki **3 6 mėnesių**, bet ne ilgiau kaip iki **2021 m. gruodžio 31 d. ~~2021 m. rugsėjo 30 d.~~** šio įstatymo 41 straipsnio 2¹ dalyje nustatyto atveju,“.

o Įstatymo projekto 4 straipsnyje siūlomo keisti Užimtumo įstatymo 41 straipsnio 2¹ dalies 3 sakinį papildyti ir išdėstyti taip:

„Pirmąjį kalendorinį mėnesį subsidijos darbo užmokesčiui dydis sudaro 100 procentų apskaičiuotų lėšų, bet ne daugiau kaip Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinta minimalioji mėnesinė alga, antrąjį kalendorinį mėnesį – 0,9 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio, trečiąjį, **ketvirtąjį, penktąjį ir šeštąjį** kalendorinius mėnesius – 0,7 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio.“.

Tikimės supratimo ir teisingo sprendimo.

Pagarbiai

Prezidentas

Gintaras Nakutis